

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ З МЕТОЮ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Дубель М. В.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)
e-mail: m.dubel@donnu.edu.ua

Повоєнна відбудова є питанням, що вже понад два роки активно обговорюється в українському науковому товаристві. Логічно висловити припущення, що процес соціально-економічного відновлення буде потребувати колосальної суми грошей. Одним із перспективних варіантів є залучення ресурсів приватного сектору, але на основі взаємовигідних умов. Пошук шляхів нашої нашої перспективи дослідження ефективного закордонного досвіду. Кейс Республіки Корея є одним із яскравих прикладів ефективного переходу від залежності від іноземної допомоги до самостійного функціонування на новому рівні.

Ситуацію Республіки Корея треба розглядати з моменту завершення Корейської війни у 1953 році. На той момент азійська країна знаходилася у значній залежності від допомоги Сполучених Штатів Америки, зокрема навіть у гуманітарній. І постає необхідним розкрити найбільш значних представників бізнесу Республіки – так звані «чеболі», фінансово-промислові групи специфічної форми. Поява компаній, які згодом вирости в «чеболі», простежується у другій половині 40-х – на початку 50-х рр., коли після звільнення країни деякі корейські підприємці зуміли заволодіти місцевими активами японських колонізаторів та провести організаційне оформлення бізнесу. Модель відносин влади Республіки Корея з великим бізнесом почала складатися на початку 60-х років. Саме активне співробітництво держави з приватними компаніями стало головною передумовою формування «чеболів», оскільки їх прискорений розвиток пов'язаний із промисловими та економічними реформами президента Пак Чжон Хі, господарська модель якого поєднувала у собі доволі жорсткий державний капіталізм із використанням можливостей приватних підприємств. Водночас, незважаючи на наявність значної кількості державних корпорацій у галузях металургії, житлово-комунального господарства, зв'язку, виробництва добрив та хімічної продукції, ставку було зроблено на великі приватні компанії, які розглядалися як «двигун швидкого зростання» у плані забезпечення в найкоротші терміни потрібних результатів в індустріалізації важкої та хімічної промисловості, а також реалізації експортної стратегії [1].

З боку держави керівництво їх діяльністю здійснювалося шляхом постановки цілей у виробництві та експорті, разом із застосуванням контролю за кредитами, а також традиційних методів грошово-кредитної і податково-бюджетної політики та неофіційного тиску і примусу.

Водночас уряд Республіки Корея всіляко стимулював та захищав інтереси «чеболів». З метою досягнення швидкого промислового зростання представники

приватного сектору отримали фактично монопольний доступ до ресурсів та набули виняткового права займатися певними видами господарської діяльності. Формами підтримки з боку держави стали фінансова допомога, низькі відсоткові ставки, податкові пільги, валютні асигнування, ліцензії на імпорتنі та експортні операції, заохочення їх інвестицій за кордоном. Вони були забезпечені державними замовленнями, зокрема у військовій сфері та цивільному будівництві. До того ж у значну залежність від обраних приватних компаній було поставлено малі та середні фірми, які постачали їм якісні деталі та компоненти за максимально можливо низькою ціною. Хоча таке стимулювання з боку держави породжувало і цілу низку негативних явищ, які, зокрема, виражалися в підкупі політиків, відсутності прозорості в діяльності великих бізнес-конгломератів через специфічність їх сімейного корпоративного управління та недостатність зовнішнього контролю, нерозвиненість ринкової конкуренції. Саме «чеболі» рухали вперед експортно-орієнтовану корейську економіку під час індустріалізації 1961–1987 рр., що можна спостерігати у швидких темпах зростання економіки та експорту. У період із 1961 р. до 1989 р. ВВП зростав загалом майже на 9.6 % на рік, обробна промисловість – на 15.2 %, будівельний сектор – на 12.8 %, а експорт товарів – на 24.9 % [2].

Отже, економічні результати країни, досягнені завдяки ставці держави на бізнес, а саме великі промислово-фінансові групи, стали сприятливими передумовами переходу до цілеспрямованого впровадження механізму державно-приватного партнерства Республіки Корея.

Важливо усвідомлювати, що ситуації повоєнного відновлення України та Республіки Корея будуть розрізнятися – все ж так, азійська країна на момент початку процесу відбудови була без розвиненої промисловості, і відповідно – без потужних представників великого бізнесу. Проте, як кейс довіри бізнесу та отримання позитивного результату, корейський приклад показовий.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Public–Private Partnership Infrastructure Project: Case Studies from the Republic of Korea. Volume 1: Institutional Arrangements and Performance / J. H. Kim, J. Kim, S. Shin, S. Y. Lee. 2011. (Vol. 16). Asian Development Bank.
2. Campbell T. L., Keys P. Y. Corporate governance in South Korea: the chaebol experience. *Journal of corporate Finance*. 2002. № 8(4). P. 373–391.